

ALMANYA'DA 2011 MAYIS AYI İTİBARI İLE ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK ALANINDA MEYDANA GELEN ÖNEMLİ GELİŞMELER

1. İstihdam Piyasası

Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, çalışanların sayısı, Nisan 2011'de 28.000 artmış ve 40.72 milyona yükselmiştir. Bir yıl öncesine göre çalışanların sayısı 515.000 (% 1,3) artış göstermiştir. Ayrıca, Mart 2011 itibariyle sigortaya tabi çalışanların sayısı 692.000 (% 2,5) artarak 28,09 milyon olarak kaydedilmiştir. Mart 2001 itibariyle serbest olarak çalışanların sayısı ise bir yıl öncesine göre 4.000 (% 0,1) artarak 4,41 milyona yükselmiştir.

Öte yandan, ikinci basamak işsizlik parası alanların istihdam edildiği statüde çalışanların sayısı, Nisan 2011'de bir yıl öncesine göre 84.000 (% 33) azalmış ve 174.000 olarak gerçekleşmiştir. Düşük ücretli işlerde çalışanların sayısı ise 2011 Mart ayı itibariyle bir yıl öncesine göre 7.000 (% 0,1) azalarak 4,84 milyona inmiştir. Diğer taraftan, aynı dönemde 2,43 milyon sigortalı gelirlerini artırmak amacıyla düşük ücretli ikinci bir işte çalışmıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 141.000 (% 6,1) daha fazladır.

Bölgesel değerlendirildiğinde sigortaya tabi çalışanların sayısı, Mart 2011 itibariyle bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da % 2,6, Doğu Almanya'da ise % 2,1 oranında artmıştır. En az artış % 0,8 ile Mecklenburg-Vorpommern eyaletinde, en büyük artış ise % 3,1 ile Baviera eyaletinde gerçekleşmekle tüm eyaletlerde sigortaya tabi çalışanların sayılarındaki artış devam etmiştir.

Çalışan sayıları sektörlere göre değerlendirildiğinde, bir yıl öncesine göre hemen hemen tüm sektörlerde artışlar devam etmiştir. Ödünç işçi veren sektörde 162.000 (% 27,2), ekonomik hizmet sektöründe 118.000 (% 4,1), sağlık ve sosyal hizmetler alanlarında 108.000 (% 3,1), imalat sektöründe 103.000 (% 1,6) artış gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, diğer hizmet sektörlerinde 13.000 (% 1,2) eğitim ve öğrenim sektöründe ise 5.000 (% 0,4) azalma kaydedilmiştir.

2011 yılının Nisan ayında 31.000 kişi yeni kısa süreli çalışanlar olarak İş Ajanslarına bildirilmiştir. Alınan en son verilere göre, 2011 Nisan ayında Sosyal Kanun'un III'üncü Kitabının 170'inci maddesine göre 28.000 çalışan kısa süreli iş uygulaması içinde istihdam

edilmiştir. Mart 2011’de belirtilen maddeye göre 151.000 çalışana kısa süreli çalışma ödeneği ödenmiştir.

2. İşsiz Sayıları

Almanya’daki işsizlerin sayısı, Mayıs 2011’de bir ay öncesine göre 118.000 azalarak 3 milyon sınırının altına inmiş ve 2.960.000 olarak kayıtlara geçmiştir. 2011 Mayıs ayı işsiz sayısı bir yıl öncesiyle kıyaslandığında 276.000 (% 9) daha azdır.

İşsizleri sayısı bölgesel olarak değerlendirildiğinde Batı Almanya’da Mayıs 2011 itibariyle bir ay öncesine göre 74.000 (% 4) azalarak 2.012.000’e inmiştir. Doğu Almanya’daki işsizlerin sayısı ise aynı ay itibariyle bir ay öncesine göre 44.000 (% 4) azalarak 949.000 olarak kayıtlara geçmiştir.

İş piyasası işsizlik oranına göre değerlendirildiğinde 2011 Mayıs ayında tüm çalışanların sayısı baz alınarak hesaplandığında % 7,0 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre % 0,7 puan azalmıştır. Yine 2011 Mayıs ayı itibariyle bölge olarak işsizlik oranı, Batı Almanya’da % 6,0, Doğu Almanya’da ise % 11,3 olarak kayıtlara geçmiştir. Geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik oranı, Batı Almanya’da % 0,6, Doğu Almanya’da ise % 0,7 azalmıştır.

Diğer taraftan, yabancı işsizlerin sayısı 2011 Mayıs ayı itibariyle bir ay öncesine göre 32.553 azalmış ve 469.110’a (% 14,6) gerilemiştir. Ayrıca, aynı dönem itibariyle işsiz vatandaşlarımızın sayısı da bir ay öncesine göre 3.675 azalarak 148.056 (% 22,3) olarak kayıtlara geçmiştir.

3. I. ve II. Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayısı

Mayıs 2011’de 2.960.000 işsizin 839.000’i (% 28) birinci basamak işsizlik parası alırken, 2.121.000’i (% 72) ikinci basamak işsizlik parası almıştır. Bir ay öncesine göre birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı 68.000 (% 8,0), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 50.000 (% 2,0) azalmıştır. Bir yıl öncesine göre kıyaslandığında birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı, 197.000 (% 19), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 78.000 (% 4) azalmıştır.

4. Mesleki Eğitim

Ekim 2010'dan Mayıs 2011'e kadar İş Ajanslarına 424.800 açık meslek eğitim yeri bildirilmiştir. Bu sayı bir önceki döneme göre 43.200 (% 11) daha fazladır. Söz konusu dönemde işletme içi meslek eğitim yeri sayısı 413.100 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir önceki döneme göre 44.300 (% 12) daha fazladır. Öte yandan, işletme dışı meslek eğitim yeri sayısında azalma devam etmiştir. Bu sayı 1.100 (% 9) azalarak 11.700 olmuştur.

Yine aynı dönemde 447.000 genç meslek eğitimi yeri başvurusunda bulunmuşlardır. Bu sayı bir önceki döneme göre 6.900 (% 1,5) daha fazladır. Söz konusu sayı Batı Almanya'da 4.400 (% 1,2) 377.000'e, Doğu Almanya'da ise 2.500 (% 3,4) azalarak 70.400 olarak kaydedilmiştir.

Meslek eğitim yeri arayan gençlerin sayısı açık meslek eğitim yeri sayısı ile karşılaştırıldığında mesleki eğitim yeri arayan gençlerin sayısı 22.800 daha fazladır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 72.800 artmıştır.

Diğer taraftan, Mayıs 2011'de 197.700 açık mesleki eğitim yeri bulunduğu bildirilmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 26.200 (% 15) daha fazladır. Bölgesel olarak Batı Almanya'da 156.400, Doğu Almanya'da 41.200 meslek eğitim yerine henüz yerleştirme yapılamamıştır. Bir yıl öncesine göre bu sayı Batı Almanya'da 20.300 (% 15), Doğu Almanya'da ise 5.900 (% 17) daha fazladır.

Mayıs 2011'de 210.900 genç henüz meslek eğitim yeri bulamamıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 11.900 (% 5) daha azdır. Batı Almanya'da meslek eğitim yeri bulamayan genç sayısı 174.300 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 8.600 (% 5) daha azdır. Doğu Almanya'da ise bu sayı 36.600 olarak kaydedilmiştir. Burada da söz konusu sayıda bir yıl öncesine göre 3.300 (% 8) azalma olmuştur.

5. Güncel Mahkeme Kararları

5.1. İş yerinin bir kısmının başka bir ülkeye taşınması halinde iş akdinin devam ettiğine dair Federal İş Mahkemesi'nin 26.05.2011 tarih ve 8 AZR 37/10 sayılı kararı

Federal İş Mahkemesi, Almanya'da yerleşik bir işletmenin İsviçre'ye taşınması halinde Medeni Kanun'un 613a maddesinde düzenlenen işyerinin devrine ilişkin Alman iş mevzuatının geçerli olup olmadığı hususunda karar vermiştir.

Almanya'da mukim işveren 1 Ocak 2009 tarihinde işletmesinin bir bölümünü İsviçre'ye nakletmiştir. Eski işletmeye 60 km uzaklıkta olan İsviçre'deki işletmeye, Almanya'daki firmanın üretimde kullandığı araç gerecin büyük bölümü nakledilmiştir. İşveren, işyerinin kapatıldığı gerekçesiyle firmasında hizmet akdi ile çalışan davacı mühendisin iş sözleşmesini feshetmiş ve aynı zamanda İsviçre'deki işletmede çalışması için de bir teklifte bulunmuştur. Davacı mühendis işverenin bu teklifini reddetmiştir.

Hem Eyalet İş Mahkemesi, hem de Federal İş Mahkemesi davacıyı haklı bulmuştur. İşletmenin İsviçre'deki firmaya taşınması, işyerinin kapatılması anlamına gelmediğinden, işveren bu durumu çalışanın hizmet akdinin feshedilmesinde gerekçe olarak gösteremez. Bu durum, Alman iş mevzuatına göre işyerinin devredilmesi anlamına geldiğinden, çalışanların işletmenin kapatılması gerekçesiyle işten çıkarılmaları mümkün değildir.

5.2. Fesih bildirim süresinin başlama tarihinin tespitine ilişkin Federal İş Mahkemesi'nin 09.06.2011 tarih ve 6 AZR 687/09 sayılı kararı

Fesih bildiriminin geçerli olabilmesi için karşı tarafa tebliğ edilmesi şarttır. Bildirimin karşı tarafa ulaşmasına ilişkin risk bildirimini yapana aittir. Karşı tarafa ait olana ulaştıktan sonra, makul koşullarda ve teamülere göre muhatabının bildirimin içeriğinin ne olduğundan haberdar olabileceği hallerde bildirim tebliğ edilmiş sayılır. Fesih bildiriminin çalışan ile aynı evde beraber yaşayan bir kişiye verilmesi halinde, eğer bu kişi bildirim işçiye iletebilecek yaşta ve zihinsel olgunlukta ise, fesih bildirimini muhatabına bu kişi üzerinden ulaştırılmıştır. Bu durum özellikle işçinin eşi için geçerlidir. Ancak, tebligat tarihi, bildirimin işçinin eşine verildiği tarih değildir. Bildirim tarihi, bildirimin normal koşullarda ilgili kişiye bu kişi tarafından verilmesinin bekleneceği tarihtir.

İşverenle arasında çıkan bir tartışmadan sonra davacı işçi 31 Ocak 2008 tarihinde işyerini terketmiştir. Aynı gün işveren 29 Şubat 2008 tarihi itibarıyla iş ilişkisine son vermiştir. İşveren, fesih bildirimi yazısını bir çalışanı vasıtasıyla 31 Ocak 2008 tarihinde davacının eşine iletmiştir. Davacının eşi fesih bildirimini iş yerinde bırakmış ve 1 Şubat 2008 tarihinde eşine fesih bildirimini iletmiştir. Davacı işçi iş ilişkisinin 29 Şubat 2008 tarihinde sona ermediğini, fesih bildirimi kendisine 1 Şubat 2008 tarihinde tebliğ edildiğinden 1 aylık fesih süresinin Mart ayında başladığının ve iş ilişkisinin 31 Mart 2008 tarihinde sona erdiğinin tespitini istemiştir. İş Mahkemesi davayı kabul etmiş, Eyalet İş Mahkemesi ise reddetmiştir.

Federal İş Mahkemesi'nde görülen temyiz davasında davacı haklı bulunmamıştır. Mahkeme'ye göre fesih bildirimi davacıya 31 Ocak 2008 tarihinde tebliğ edilmiştir. Böylece, Medeni Kanun'un 622'nci maddesinin 2'nci fıkrasının 1 no'lu hükmüne göre bir aylık fesih süresinin dolması ile birlikte iş ilişkisi 29 Şubat 2008 tarihinde sona ermiştir. Hakim hukuksal görüşe göre, davacının eşi fesih bildirimini 31.01.2008 tarihinde teslim alan kişidir ve teamüllere göre, normal koşullarda 31 Ocak 2008 tarihi akşam üzeri davacının eşinin müşterek konuta gelmesi ve bildirimi eşine vermesi beklenebilir bir durumdur. Bu nedenle iş ilişkisi 29 Şubat 2008 tarihinde sona ermiştir.

6. Sayısal Veriler

	Aylık Veriler		2010 Mayıs Ayına Göre	
	Mayıs 2011	Nisan 2011	Artma (+) veya Azalma (-)	Yüzde (%) olarak
Tüm Çalışanlar		40.716.000		1,3
Sigortaya tabi işlerde çalışanlar (Mart 2011)	28.090.000	27.928.500 (Şubat2011)		2,5
İşsizler	2.960.112	3.078.058	-275.581	-8,5
* erkekler % 53,2	1.574.270	1.653.539	-190.323	-10,8
* kadınlar % 46,8	1.385.842	1.424.519	-85.258	-5,8
* 25 yaşını doldurmamış% 8,7	258.186	277.082	-47.889	-15,6
* 50 yaşını doldurmuş % 31,2	924.539	953.098	-5.226	-0,6
* 55 yaşını doldurmuş % 18,4	543.616	557.298	14.488	2,7
* Almanlar % 84,0	2.487.353	2.592.509	-240.540	-8,8
* Yabancılar % 15,8	469.110	481.661	-32.553	-6,5
* Türkler	148.056	151.731	-3.675	
İşsizlik oranları (%)				
* Tüm çalışanlar	7,0	7,3	7,7	
Erkekler	7,0	7,4	7,9	
Kadınlar	7,0	7,2	7,4	
25 yaşını doldurmamış olanlar	5,5	5,8	6,4	
50 yaşını doldurmuş olanlar	8,0	8,5	8,3	
- Yabancılar	14,6	15,1	15,7	
- Türkler	22,3	23,6		
Bildirilen açık işler				
-Ay başından beri	189.584	194.371	6.431	3,5
- Yıl başından beri	905.735	716.151	149.002	19,7
- Halen mevcut	470.201	460.857	114.879	32,3
Yardım alanlar				
Birinci basamak işsizlik parası	775.320	841.280	-220.431	-22,1
İkinci basamak işsizlik parası	4.725.140	4.752.557	-266.940	-5,3
Sosyal yardım	1.755.370	1.764.330	-84.294	-4,6

Kaynak: Federal İş Ajansı